ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ИЗБОР ДОЦЕНТА ЗА УЖУ НАУЧНУ ОБЛАСТ СКАНДИНАВИСТИКА, ПРЕДМЕТ СКАНДИНАВИСТИКА

Изборно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду именовало је на својој седници од 3. 7. 2019. године, решење бр. 1979/1, Комисију за оцену стручних квалификација кандидата који су се пријавили на конкурс расписан у листу „Послови“ од 21. 8. 2019. за избор доцента за ужу научну област Скандинавистика, предмет Скандинавистика. Након увида у достављену документацију подносимо Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На расписани конкурс за место доцента за ужу научну област Скандинавистика, предмет Скандинавистика, пријавио се 1 (један) кандидат:

1. **др Зорица Ковачевић**, досадашњи доцент на Групи за скандинавистику.

Кандидаткиња Зорица Ковачевић је уз пријаву на конкурс приложила следећа документа: оверену фотокопију дипломе о стеченом научном степену доктора наука на Филолошком факултету Универзитета у Београду, уверење о држављанству, извод из матичне књиге рођених, биографију, библиографију, изјаву о изворности, као и фотокопије научних и стручних радова који се у библиографији наводе.

БИОГРАФИЈА

Зорица Ковачевић(рођ. Манчић) рођена је 17. 06. 1974.у Београду, где је завршила основно и средње образовање. Студије скандинавистике са шведским језиком као главним завршила је 1997. годинена Групи за скандинавске језике и књижевности при Филолошком факултету у Београду. Постдипломске студије на Филолошком факултету у Београду завршила је 2003. године одбраном магистарског рада под називом „Предлози који означавају просторне односе у шведском језику и њихови еквиваленти у српском“, а докторске студије 2012. године одбраном докторске дисертације под називом „Превођење с превода као

проблемпреводне еквиваленције на примерима превођења на српскохрватски језик данских, норвешких и шведских дела са њихових превода на језик посредник“.

Кандидаткиња је на Филолошком факултету Универзитета у Београду запослена од 1999. године, најпре као асистент-приправник, од 2004. године као асистент, од 2011. као виши лектор, а од 2012. године као доцент.

На Групи за скандинавистику Филолошког факултета у Београду до сада је успешно у звању сарадника држала вежбе из предмета *Савремени шведски језик I-IV*, *Скандинавски језици I* и *Скандинавски језици IV*, а након избора у доцента 2012. године држи предавања из следећих предмета: *Савремени скандинавски језици Г5 – шведски*, *Савремени скандинавски језици Г6 – шведски*, *Савремени скандинавски језици Г7 – шведски*, *Савремени скандинавски језици Г8 – шведски*, *Скандинавски језици 8*, *Увод у скандинавистику 1* и *Увод у скандинавистику 2*. Кандидаткиња др Зорица Ковачевић је у оквиру мастер-студија на профилу Језик, књижевност и култура ангажована на предмету *Транслатологија – специјални курс*.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ И УСАВРШАВАЊА

Др Зорица Ковачевић је до сада као сарадник и наставник Филолошког факултета учествовала на више курсева и семинара за стручно усавршавање наставника шведског као страног језика, као и у стручном раду на скуповима наставника шведског као страног језика у народној високој школи Вестерханинге 2001. године (Västerhaningefolkhögskolan, Haninge, Stockholm) и у народној високој школи Билстремска 2004. године (Billströmskafolkhögskolan, Tjörn). Кандидаткиња је од 2005. године лиценцирани испитивач за процену језичке компетенције на нивоима А2 и Б1 за шведски језик, након завршене обуке за лиценциране Сведекс (Swedex) испитиваче (Folkuniversitetet, Стокхолм).

Др Зорица Ковачевић је у оквиру свог ангажмана на Филолошком факултету у Београду учествовала и у већем броју додатних активности које су значајно допринеле афирмацији Филолошког факултета и Групе за скандинавистику као и популаризацији скандинавских језика, култура и књижевности на нашим просторима. Тако је учествовала у реализацији више стручних скупова и пројеката каошто су, на пример, „Лексин: шведско-српски речник“ (Филолошки факултет, Београд2005. године), пројекат „Преводилачки портал“ од 2008. до 2012. године, семинар„Превођење текстова за популарну музику: дански текстови Кристијана Јункера у преводуна српски језик“ (Филолошки факултет, Београд 2008. године), „Шведски преводилачкисеминар“ (Шведски институт и Филолошки факултет, Београд 2009. године); преводилачкипројекат „Шведски сто: одабрани одломци из

савремене шведске књижевности у преводуна српски језик“ (Шведски институт и Филолошки факултет, Београд 2010. године).

Кандидаткиња је до сада модерирала и/или учествовала на више научних конференција у земљи и иностранству, самостално или у коауторству.

1. Међународнатранслатолошкаконференција Challenges of Translation Studies in aGlobalized World, Марибор, 15. – 17. 10. 2009. (Модерација)
2. Међународни симпозијум „Проучавање дискурса и дијалога између теорије,методе и примјене“, ХДПЛ, Осијек, 20. – 22. 5. 2010. (Модерација)
3. The 4th International Congress „Applied Linguistics Today – Challenges of ModernTimes“, ДПЛ, ФилолошкифакултетБеоград, ФилозофскифакултетНовиСад. (Модерација и излагање: Ивановић Бранислав, Маја Матић, Зорица Ковачевић. *„Некефонетске специфичности фразеолошких формативa у немачком и шведском језику“*), децембар 2012.
4. Међународни научни скуп „Србија између истока и запада: наука, образовање, култура, уметност“, Народна библиотека Србије, Филолошки факултет Универзитета у Београду. (Излагање: *„Значај библиографског материјала у новијем истраживањускандинавских књижевних превода на српски/српскохрватски језик“*), септембар 2013.
5. Међународни научни скуп „Хуманизам – култура или илузија“, Филолошки факултет Универзитета у Београду. (Излагање: Ковачевић, Зорица, Софија Биланџија, Бранислав Ивановић. *„Међујезичко посредовање и хуманизам. Утицај превода ЛутеровеБиблије на осавремењивање шведског језика“*), мај 2014.
6. Међународни научни скуп „Језик, књижевност, дискурс. Језичка истраживања“. Ниш: Филозофски факултет. (Излагање: Биланџија Софија, Зорица Ковачевић. *„Структурисање узрочно-последичних односа у дискурсу норвешких новинских вести“*),
април 2015.
7. Међународни научни скуп „Културе у преводу“, Београд, Филолошки факултет. (Излагања: (1) Ковачевић, Зорица/ Доријан Хајду. *„Значај културе у преводу за студијефилологије и књижевности“*; (2) Ковачевић, Зорица. *„Значај посредног превођења успостављању контаката између језичких заједница“*), јун 2015.
8. Међународни научни скуп „У Вукове дане. Књижевна традиција и српска књижевност 20. века. Књижевноисторијско знање и изазови новог миленијума (национални, регионални и континентални контекст)“, Београд, Филолошки факултет. (Излагање: *„Дански превод Нушићеве Аутобиографије као дисконтинуитет у књижевно-историјском и међујезичком посредовању“*), септембар 2015.
9. Међународни научни скуп „Језици и културе у времену и простору“, Нови Сад, Филозофски факултет. (Излагање: *„Локативни предлози као изазов у међујезичком имеђукултурном посредовању између шведског и српског језика“*), октобар 2015.

10. Пети међународни конгрес „Примењена лингвистика данас. Нове тенденције у теорији и пракси“, Нови Сад, Филозофски факултет. (Излагање: „*Родно-неутрална личназаменица* hen *у шведском језику и њен утицај на међујезичко и међукултирнопосредовање“*), новембар 2015.
11. Међународни научни скуп „Култура и/или наука“, Београд, Филолошки факултет. (Излагање:*„Аспекти културе у научном и стручномпревођењу између скандинавских језика и српског“*), мај 2017.
12. Шести међународни конгрес „Примењена лингвистика данас. Језик, књижевност и интердисциплинарност“, Београд, Филолошки факултет. (Излагање: *„Метајезик и културно посредовање на примеру шведских конструкција с координацијом и псеудокоординацијом“*), октобар 2018

БИБЛИОГРАФИЈА

Кандидаткиња је приложила и следећу библиографију, у којој се манифестује интересовање за област транслатологије, текстуалне и контрастивне лингвистике.

Радови до претходног избора

1. Манчић, Зорица (2002). „Астрид Линдгрен 1907 – 2002. Књижевни пут АстридЛиндгрен“. У: *Детињство : часопис о књижевности за децу* – Година XXVIII, број 3-4.Нови Сад: Змајеве дечје игре, стр. 89–92.
2. Манчић, Зорица (2004). „О неким значењским разликама између локативнихпредлога *I*и *PÅ* у шведском језику и локативних предлога *У* и *НА* у српском“. У: *Philologia : научно-стручни часопис за језик, књижевност и културу* – бр. 2. Београд: Филолошки факултет, стр. 25–32.
3. Манчић, Зорица (2005). „О преводима неких Андерсенових бајки“. У: *Детињство : часопис о књижевности за дец*у – Година XXXI, број 1-2. Нови Сад: Змајеведечје игре, стр. 95–97.
4. Манчић, Зорица (2007). „Андерсен – превод, прерада, адаптација“. У: *ЗборникМатице српске за књижевност и језик* – Књига педесет пета, Свеска I. Нови Сад: Матицасрпска, стр. 27–40.
5. Манчић, Зорица (2009). „О неким одступањима у посредном преводу : Хезелова Легија проклетих (De fordømtes legion) у посредном преводу на српски језик“. У: *Мостови*– св. 2, бр. 146. Београд: Удружење књижевних преводилаца Србије, стр. 117–125.
6. Ђуровић Анете, Бранислав Ивановић, Зорица Манчић (2011). „Phraseologismenmit der somatischen Komponente Kopf im Deutschen und huvud im Schwedischen“. У:*Angewandte*

Linguistik heute: Forschung und Perspektiven. Frankfurt am Main-Berlin-Bruxelles-New York-Oxford-Wien: Peter Lang Verlag, стр. 173–185.

Радови од последњег избора

1. Ивановић Бранислав, Маја Матић, Зорица Ковачевић (2013). „Неке фонетске специфичности фразеолошких форматива у немачком и шведском језику“. У: *Примењена лингвистика 14*. Београд – Нови Сад: Филолошки факултет у Београду/ Филолошки факултет у Новом Саду. стр. 29–38.
2. Ковачевић, Зорица (2014). „Значај библиографског материјала у новијем истраживању скандинавских књижевних превода на српски/српскохрватски језик“. У. Вранеш, А./Марковић, Љ. (ур.), *Србија између истока и запада: наука, образовање,култура, уметност – Књига 4.* Београд: Филолошки факултет, стр. 123–134.
3. Ковачевић, Зорица (2014). „Превод и препев *Пророштва пророчице* – нивои одступања од изворника“. У: *Филолог: часопис за језик, књижевност и културу*, V/9. Бања Лука: Филолошки факултет, стр. 259–268.
4. Ковачевић, Зорица, Софија Биланџија, Бранислав Ивановић (2015). „Међујезичко посредовање и хуманизам. Утицај превода Лутерове Библије на осавремењивање шведског језика“. У: Вранеш, А./Марковић, Љ. (ур.), *Хуманизам.Култура или илузија*. Књ. 2, Београд: Филолошки факултет, стр. 345–354.
5. Биланџија Софија, Зорица Ковачевић (2015). „Структурисање узрочно- последичних односа у дискурсу норвешких новинских вести“. У: *Језик, књижевност,дискурс. Језичка истраживања*. Ниш: Филозофски факултет, стр. 485–493.
6. Ковачевић, Зорица (2016). „Дански превод Нушићеве *Аутобиографије* као дисконтинуитет у књижевно-историјском и међујезичком посредовању“. У: *Књижевнатрадиција и српска књижевност 20. века. Књижевноисторијско знање и изазови новог миленијума (национални, регионални и континентални контекст)* 2/45. Београд: Међународни славистички центар, стр. 575–580.
7. Ковачевић, Зорица (2017). „Искуства у међујезичком и међукултурном посредовању између шведског и српског језика на примеру шведске родно-неутралне личне заменице *HEN*.“ У: *Анали филолошког факултета* – Књига XXIX, свеска II.Београд: Универзитет у Београду, стр. 41–50.
8. Ковачевић, Зорица (2017). „Аспекти културе у научном и стручном превођењу између скандинавских језика и српског“. У: Вранеш, А./ Марковић, Љ. (ур.), *Култура и/или наука 2/5. Међународна научна конференција CLIMB.* Београд: Филолошки факултет, стр. 245–250.

9. Ковачевић, Зорица (2018). „Семантичка категорија локализације према дистанци у шведском језику“. У: Кашић, З. (ур.), *О језику са разних аспеката. Примењеналингвистика у част Весни Берић-Ђукић*. Нови Сад – Београд: Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду/ Филолошки факултет Универзитета у Београду, стр. 237–249.
10. Ковачевић, Зорица (2018). „Културно посредовање у настави превођења примеру шведских конструкција с финалним удвајањем (svansdubblering)“. У: *Превођењекао вештина и уметност.* Београд: Комуникација и култура. (Потврдом уредништва је рад прихваћен за објављивање у међународном тематском зборнику.)

Рецензентска и уређивачка делатност

Кандидаткиња је рецензирала научну публикацију из области скандинавских језика, књижевности и културе *GlimpsesoftheNorth*(2015), Антуновић, Г. (ур.), Загреб, Филозофски факултет. Осим тога, у више наврата је рецензирала прилоге и чланке у научним часописима и тематским зборницима: Зборник радова „*У царству речи – језици и културе. Зборник у част проф. др Јовану Ђукановићу поводом 85. рођендана*“ (2016), Београд, FOCUS – Форум за интеркултурну комуникацију; научни часопис *Hieronymus – JournalofTranslationStudiesandTerminology*, Загреб, Филозофски факултет, те научне часописе*Комуникација и култура on-line,* Београд и*Анали Филолошког факултета* Универзитета у Београду.
Др Зорица Ковачевић је била члан редакцијског колегијума часописа *Преводилац* (2015–2016), Београд, Удружење научних и стручних преводилаца Србије.

Преводи и редакције превода

1. *Дуги, дуги низ : антологија норвешке лирике за децу и младе* / Матисен, м. (ур.). – Нови Сад : Змајеве дечје игре, 2003.
2. *Априлска вештица* / Мајгул Акселсон. Београд : Геопоетика, 2004 (координација групног преводилачког пројекта студената Групе за скандинавске језике и књижевности и редакција превода)
3. *Илузије : авантуре месије који то није желео да буде* / Ричард Бах. – Београд : Моно и Мањана, 2008.
4. *Мушкарци који мрзе жене* / Стиг Лашон ; превели Зорица Манчић, Данијела Бабић и Доријан Хајду. – Нови Сад : Чаробна књига, 2009.
5. *Девојчица која се играла шибицама* / Стиг Лашон ; превели Данијела Бабић, Доријан Хајду и Зорица Манчић. – Нови Сад : Чаробна књига 2009.

6. *Кула од карата* / Стиг Лашон ; превели Доријан Хајду, Зорица Манчић и Данијела Бабић. – Нови Сад : Чаробна књига 2009.
7. *Поезија* / Ивона Тачева , превод и редакција превода Зорица Манчић // Књижевне новине : лист за књижевност и друштвена питања. Београд, број 1165-1166, (мај-јун, 2009), стр. 20.

Оцена досадашњег наставног и научног рада кандидата

Кандидаткиња др Зорица Ковачевић има вишегодишње педагошко искуство, и у анкетама о вредновању педагошког рада наставника у послдењем изборном периоду њен рад је позитивно вреднован. У свом досадашњем ангажману на Филолошком факултету кандидаткиња се показала као поуздан сарадник и веома посвећен педагог који стручно и савесно изводи наставу на додипломским и дипломским студијама, кроз коју студенте укључује у различите облике истраживачког рада. Кандидаткиња се након завршетка студија перманентно усавршава у различитим скандинавистичким областима, поглавито у области транслатологије, учествује на конференцијама у земљи и иностранству, те објављује научне и стручне чланке претежно из области међујезичког посредовања.

Увођењем предмета транслатологија на предметима *Скандинавски језици 8* и *Транслатологија – специјални курс* (мастер-студије), кандидаткиња је значајно иновирала наставни план и програм Групе за скандинавистику и допринела томе да се ова област скандинавистичке лингвистике по први пут осамостали и етаблира као наставни предмет на Групи за скандинавистику Катедре за германистику Филолошког факултета у Београду.

У научном раду др Зорице Ковачевић уочавају се два главна правца филолошких интересовања, при чему темеље једног правца свакако чини магистарски рад, док је други правац интересовања био предмет докторске дисертације.

Највећи број радова кандидаткиња је посветила истраживањима из области транслатологије, а анализом радова може се уочити да су теме које кандидат истражује усмерене превасходно на међујезичко посредовање и његов однос према међукултурном посредовању, на проблематику посредног превода, те на анализу превода и наставу превођења. Кандидаткиња се транслатолошким истраживањима бавила и у периду пре избора у доцента (4 рада). У својој докторској дисертацији *Превођење с превода као проблем преводне еквиваленције на примерима превођења на српскохрватски језик данских, норвешких и шведских дела са њихових превода на језик посредник* (2012),кандидаткиња анализира важан облик међујезичког посредовања, често скрајнут у научној литератури, између географски или културно удаљених језичких заједница и/или оних које имају релативно мали број говорника. Кандидаткиња у раду наглашава изузетно велики значај проучавања процеса посредног превођења, којеби требало посматрати као процес који се

налази у истој равни спроцесом директног превођења, без обзира на квалитативна и квантитативна обележја која су резултатат тог процеса. Кључна поглавља су посвећена историјату превођења скандинавских књижевнихдела на српскохрватски, као примеру посредног међујезичког контакта између географски, културолошки, али и језички удаљених заједница које повезује релативно мали бројговорника. У раду се анализирају примери посредних превода са фокусом на појам преводне еквиваленције, а ова докторска дисертација је истовремено прва, и за сада једина, обимнија студија која се бави питањима превода скандинавских дела на нашем подручју.

Након одбрањене дисертације, кандидаткиња је транслатолошким темама посветила више радова. У раду *Значај библиографског материјала у новијемистраживању скандинавских књижевних превода на српски/српскохрватски језик* (2014), кандидаткиња анализира преводилачку делатност једне језичке заједнице, у овом случају језичке заједнице (или заједница) на простору бивше Југославије, посебно с освртом на проблем посредног превођења, а на основу доступних библиографија дела скандинавских аутора у преводу на наш језик. Посебна пажња посвећује се потребама прибављања и уређивања библиографских података.

У раду *Превод и препевПророштва пророчице – нивои одступања од изворника* (2014) анализира се превод (и препев) староскандинсвског текста Пророштва пророчице с обзиром на просторно и историјсконеподударање кључних својстава ових књижевних традиција, и однос према текстуна циљном језику.

У раду *Међујезичко посредовање и хуманизам. Утицај превода Лутерове Библије на осавремењивање шведског језика* (2015) кандидаткиња на примеру шведског преводаЛутерове Библије, обрађује значајне промене у нормама и структуришведског језика тог времена. Превод Лутерове Библије на шведски језик обрађује се и као једно одглавних достигнућа која су утицала на ширење духовних и културниххоризоната, на еманципацију и на бољу повезаност Скандинавије с остатком Европе.

У раду *Дански превод Нушићеве* Аутобиографије*каодисконтинуитет у књижевно-историјском и међујезичком посредовању* (2016) кандидаткиња се бави преводом*Аутобиографије* Бранислава Нушића на дански језик 1964. године, објављеним настогодишњицу Нушићевог рођења, али и четрдесет година од настанка оригинала. Према анализи аутора, овај превод представља својеврсни искорак у рецепцији итумачењу друштвених и историјских разлика између две релативно удаљене језичко-културнезаједнице, а аутор расправља о квантитативним и квалитативним могућностима и ограничењима процеса превођења између нашег језика и скандинавских, овога пута данског.

У раду *Искуства у међујезичком и међукултурном посредовању између шведског и српског језика на примеру шведске родно-неутралне личне заменице HEN* (2017) кандидаткиња успешно спаја анализу савремене језичке промене са проценомјезичке и друштвене ситуације у преводилачком контексту, и анализира изазове преводилачке процедуре, попут проналажења културног, функционалног или описног преводног еквивалента у вези са овом родно-неутралном заменицом.

У раду *Аспекти културе у научном и стручном превођењу између скандинавских језика и српског* (2017) анализирају се примери међујезичкогпосредовања у односу на скандинавске и наше културне и научне везе, смештени у оквир транслатолошких студија које студије културе не везују само за књижевно превођење. Кандидаткиња анализи приступа из угла ширег фокуса, који се примарно бави научним сферу некњижевног превођења.

У раду *Културно посредовање у настави превођења на примеру шведских конструкција с финалним удвајањем (svansdubblering)* (2018) анализира се поменута шведска конструкција како угла језичке анализе, тако и из угла транслатолошких избора који ће резултовати доношењем исправних преводилачки процена и адекватним преводом културних обележја. Ова језичка конструкција се обрађује као пример драгоцених извора вежби којима се стиче неопходна преводилачкавештина интеркултурне комуникације.

Друго главно филолошко усмерење кандидата јесу контрастивна истраживања шведског и српског језика, те шведског и немачког језика. Кандидаткиња је самостално или у коауторству објавила већи број радова који се баве контрастивним језичким истраживањима превасходно семантике предлога и неколиким аспектима фразеолошких истраживања.

Осим научног рада, др Зорица Ковачевић се може одређеним бројем самосталних и заједничких превода са скандинавских језика, као и редакцијом превода, чиме је дала изузетан допринос популаризацији шведске преводне књижевности у Србији.

ЗАКЉУЧАК

На основу прегледане документације Комисија доноси следећи закључак:На расписани конкурс, објављен у листу Послови од 21.8.2019. године за избор доцента за ужу научну област Скандинавистика, предмет Скандинавистика Филолошком факултету Универзитета у Београду пријавио се један кандидат, др Зорица Ковачевић, досадашњи доцент на истом предмету на Групи за скандинавистику.

Имајући у виду квалификације, педагошки и пре свега научно-истраживачки рад, не занемарујући свакако ни посвећеност позиву, Комисија предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати овај Извештај и **изабере др Зорицу Ковачевић у звање и на радно место доцента за ужу научну област Скандинавистика, предмет Скандинавистика.**

Београд, 05. 11. 2019.

К О М И С И Ј А

_____

др СофијаБиланџија
ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

др Анете Ђуровић
редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

др Доријан Хајду
ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

др Зорка Кашић
редовни професор, ФАСПЕР, Универзитет у Београду

_____

др Данијела Бабић
доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду